

OKUL ÖNCESİ DÖNEMDE MESLEKİ REHBERLİK

ŞEHİT AYBÜKE ÖĞRETMEN
ANAOKULU REHBERLİK SERVİSİ

OKUL ÖNCESİ DÖNEMDE MESLEKİ REHBERLİK

Okul öncesi dönemde çocuklarımızın meslekleri tanımaları, mesleklerin insan hayatı için çok önemli bir yere sahip olduğunu fark etmeleri mesleklere ilişkin kalıp yargılardan uzaklaşıp olumlu tutum geliştirmeleri çok önemlidir. **Erken yaşlarda çocuklarımızın meslekler hakkında bir takım fikirlere sahip olmaları, gelecekte yapacakları meslek seçimlerini olumlu yönde etkiler.** Böylece çocuklarımız yetenek, ilgi ve isteklerine uygun bir mesleğe sahip olabilirler. Çocuklara mesleklerle ilgili bilgi verebilmek için onların meslekleri ne kadar tanıdıklarının ve bu meslekleri tanıma sürecinde etkili olan faktörlerin neler olduğunun bilinmesi gerekir. Bu şekilde elde edilen bilgiler çocukların daha sonraki yıllarda yapacakları meslek seçimlerinde oldukça etkilidir.

Çocukluk döneminin meslek eğilimine etkisi nedir?

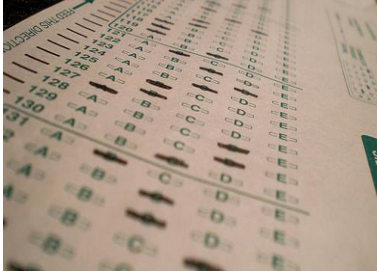
tercih edebiliyor.

Esasında bu dönem çocukların bir mesleğe karar vermekten çok karakter ve kişilik özelliklerinin oluştuğu, ortaya çıktığı bir dönemdir. Yetenekler ve ilgiler, oyunlarda ve hoşlanılan aktivitelerin seçiminde baş gösterir. Örneğin kimi çocuklar oyun hamuru gibi el becerisine yönelik oyunları daha çok tercih ederken kimi çocuklar koşma, atlama, zıplama gibi bedensel alandaki oyunları daha çok tercih edebiliyor. Kimi çocuklar iletişime dayalı oyunları daha çok severlerken kimi çocuklar bireysel şekilde legolarla yeni bir şeyler üretmeyi

Bu durum yüzde yüz kesin bir bilgi vermemekle birlikte bize çocuğun ilgisiyle ve kendine daha çok hitap eden zeka türü hakkında birtakım ipuçları verebilir. Örneğin müzik aletiyle oynamayı seven bir çocuğun işitsel yöndeki eğilimi ile duygusal özellikler taşıdığı, müziğin de matematiksel ve bedensel zekayı geliştirdiği ve bu yöndeki çocukların müzisyen, yazar, matematik alanlarına eğilimi olacağı öngörülebilir.

Çocuklarda meslek seçimi testleri var mıdır, nelerdir?

12-13 yaştan sonrası için Holland Mesleki Tercih Envanteri, Mesleki Eğilim Envanteri gibi bireyin mesleki eğilimine yönelik ipucu olabilecek pek çok araç bulunmaktadır. Fakat bu araçlar iyi bir okuma-anlama düzeyi gibi fiziksel olgunluk gerektirirken bir yandan da kendini tanıyan zihinsel olgunlukta bireyler istemektedir. Bu testlerin çocukluk döneminde uygulanması çocuk gelişimi kavramı açısından uygun değildir. Bu nedenle aileler 12-13 yaş

olgunluk dönemine kadar olan süreçte kendi eğlenceli testlerini kendileri oluşturabilir. Örneğin, çocukların anlayabileceği düzeydeki mesleklerin resimlerinin bulunduğu bir sürü büyük kartlar oluşturulabilir. Bu kartların üzerinde o mesleğe dair birkaç tanımlayıcı özellik yazılır. Ve bu özelliklerle aile içinde basit bir tabu oyunu oynanabilir. Cevaptan sonra

resimler her incelendiğinde o meslek üzerine basitçe tartışılabilir. Veya ikinci bir oyun olarak her bir meslekte iki adet kart ile "Eşini Bul" oyunu oynanabilir. Çocuk iki öğretmeni veya iki doktoru bulduğunda "Doktorlar ne yaparlar?" gibi soruları cevaplayıp doktor kartlarını devre dışı bırakırlar. Oyunların sonunda "Peki, sen en çok hangi mesleği sevdi? Hangisini olmak isterdin?" sorularıyla da özel bir farkındalık ve ipucu kazanabilirler. Oynanacak tüm bu eğlenceli oyunlar çocuk eğitimi ve çocuk psikolojisi açısından da oldukça faydalıdır. **Özette çocukluk döneminde çocukların ilgi, yetenek ve meslek eğilimlerini test şeklinde açığa çıkartmak biraz da siz değerli ailelerimizin yaratıcılığıyla ve ilgisiyle mümkündür.**

Çocukluk döneminde mesleklere yönelik kapsamlı ve bilinçli olmayan ilk farkındalıklar başlar. Medya dünyasının içine doğan günümüz çocuklarının medya platformlarından görerek sempati duydukları karakterler olabilir. Örneğin 3-4 yaşlarında “Ben büyüyünce süper kahraman olacağım!” sözlerini duyabiliriz. Bununla birlikte çocuklar, “Büyüyünce babam gibi öğretmen olacağım”, “Annem gibi doktor olacağım” gibi cümleler kurarak hayran oldukları büyüklerinin mesleklerine sempati duyduklarını ifade edebilirler. Bu sözler çocukluk dönemi kapsamında oldukça normaldir fakat bu dönemde etkin karar verme ve muhakeme mekanizmaları henüz tam aktifleşmediğinden bu sözler genellikle birer söylem olarak kalmaktadır.

BENİM KIZIM MÜHENDİS OLACAK! BENİM OĞLUM DOKTOR OLACAK.

Çocukların hayranlık duydukları büyüklerin mesleklerine sempati duymalarının yanı sıra bir de ebeveynlerin küçük yaşlardan itibaren çocuklarına empoze etmeye çalıştığı mesleklerden söz edebiliriz. Sevgili ailelerimiz, bu sakıncalı bir durumdur. Çocuğun karar verme mekanizması henüz tam aktifleşmediğinden, kendisine sürekli biçimde dayatılan bu mesleği ileride bilinçsiz bir şekilde kabul edebilirler fakat bu seçim, kendi yeteneği ve ilgisi doğrultusunda olmadığı için ileriki uzun yaşamında mesleki bir mutsuzluk ve kimlik karmaşası yaşamasına neden olabilmektedir. Tabii ki çocuğunun iyiliğini isteyen siz değerli ailelerin çocuklarına yönelik hayallerinin olması çok normaldir fakat çocuğu aslında olmadığı bir kimliğe zorla büründürmek sizce ne kadar doğrudur? Hedeflerimiz onun hedefi olmadığında, gerçek yeteneği ve ilgisinin olduğu bir meslek için ileriki hayatında bir pişmanlık yaşadığında ebeveynler olarak bu durumdan ne kadar mutlu olursunuz?

Meslek seçiminde ailelere öneriler

- Öncelikle çocukların her biri yaratıcı bir zeka ile dünyaya gelir. Hayal güçleri çok geniştir. Ve bu durum onların zihinlerini de geliştirir. Zihni gelişen çocuk ileride karşılaşacağı problemlere daha yaratıcı ve üretken çözümler bulur. Bu nedenle çocuğunuzu dinlemeli ve o zengin hayal gücünü sekteye uğratmamalısınız.
- Çocuğunuzun kişisel özelliklerini çok iyi gözlemlemelisiniz.
- Güçlü yönlerini keşfetmesini sağlamalısınız.
- İlgi duyduğu alanları tanımaya çalışmalısınız. Oyunlarını ve oyunlarında tercih ettiği karakterini gözlemlemelisiniz.
- Başardığı konular sizin için küçük konular olsa bile onu ciddiye alarak takdir etmelisiniz. Yüreklendirmelisiniz. Sizin için çok küçük olan bir davranış onun için çok büyük ve kutsal olabilir. Çocukla iletişim, her zaman oldukça etkilidir.
- İstemediği konularda zorlamamalısınız. Bu onu zorladığınız alandan daha da uzaklaştıracaktır.
- Araştırma ve inceleme isteği varsa fazla ertelemeden onunla birlikte araştırmalısınız.
- Çocuğu aşan mükemmeliyetçi ve abartılı beklentiler sunmamalısınız. Bu durum çocuğunuzu yaralayacaktır.
- Grup çalışmalarına, sanatsal faaliyetlere, spor aktivitelerine vb. farklı alanlara katılımını sağlamalısınız. (isteği dahilinde) Örneğin çocuğunuzun kara kalem çalışmasına yeteneği varsa bu yeteneğini görebilmesi için bir kara kalem aktivitesi ile karşılaşması gerekir. Ya da yap-boz-birleştirebilir gibi mekanik bir yeteneği varsa bunu görebilmesi için bir şeyleri yapıp bozmasına izin vermeniz gerekir. Ona çeşitli alanlarda uygun ortamlar sunmalısınız.

- Evde bazı eşyaları (zarar verebilecek cam, elektrik vs. olmamak kaydıyla) bozup tekrar yapmasına izin vermelisiniz. Bu onun yaratıcılığını, el becerilerini ve mekanik zekasını güçlendirecek, ona özgüven kazandıracaktır.
- Çocuğun kendi başına keşifler yapmasına müsaade etmelisiniz.
- Her yerde çocuğun yetenekleri ve ilgilerini abartılı bir şekilde anlatmamalısınız. Çünkü her çocuk kendine has bu bilgilerin paylaşılmasından hoşlanmayabilir.
- Ve en önemlisi sizin çocuğunuz ile diğer çocuk iki farklı beden de iki farklı kişiliktir. Ve en nihayetinde çocuğunuz başlı başına özeldir. Kıyas yapmak çocukları üzer, çaresizlik , kıskançlık ve başarısızlık hissettirebilir.

Her çocuk kendi özel istiridyesinde ayrı güzelliklerde birer incidir. Kendi dünyası ve kendi özellikleriyle gerçektir.

Tıpkı kendi ailesi gibi :)

TEŞVİK EDİCİ CÜMLELER

Bu işi yapabileceğini biliyorum.

Çaba gösterdikçe başarılı olduğunu görüyorum.

Bu yaptıklarını takdir ediyorum.

Kararına güveniyorum.

Bu konuyu ayrıntılı düşündüğün belli oluyor.

Eminim ki bu biçimde çalışmayı sürdürürsen başarılı olacaksın.

Teşvik sözlerinde ne akıl verme ne de ödül verme vardır. Sadece çabanın fark edilmesi, çocuğun yaptığı işe güven duyması ve takdir edilmesi söz konusudur.

Teşvik sözleri ile çocuğumuzun kendi geleceğine sahip çıkmasını sağlayabilir; çaba ve gelişmelerinin fark edildiğini ona hissettirebilir ve olumlu davranışlarını vurgulayabiliriz.